

*Ν. Δ. Καρούζου.—'Ο Ὑπνόσακκος. Ἀθήνα 1964.
Ἐνας ποιητὴς δραματικὸς στὴν ἐποχὴ μας εἶναι σκάνδαλο. Ἐνας προφήτης μεγαλύτερο. Ὁ ἀληθινὰ ὅμως μεγάλος ποιητὴς εἶναι πάντα δραματικὸς καὶ μεταφυσικὸς. Γιατὶ ὁ ποιητὴς δὲν περιγράφει τὰ πράγματα. Ζῆ τὴ διαρκῆ λυρική μετουσίωση τῶν πραγμάτων. «Ἐδῶ περιμένω τὴν ἀδάμαστη ὁρμή / π' ἀλλάζει σὲ φέγγος ἓνα σῶμα». Κι αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν δραματισμὸ εἶναι ποὺ δὲν μποροῦν νὰ καταλάβουν οἱ μύωπες τοῦ «μηχανυλισμοῦ» καὶ τῆς καθημερινῆς φιλολογικῆς φλυαρίας. Βέβαια ὁ συγκλονισμὸς τοῦ δράματος καὶ ἡ λυρική μετουσίωση δὲ γίνεται νὰ κλειστοῦν μέσα σὲ περιορισμένα ἐκφραστικὰ σχήματα, σ' ἓνα βιβλίο ἢ σ' ἓνα ποίημα. Οὔτε πάλι ἡ ποίηση κρίνεται ἀπὸ τὶς ὑψηλές προθέσεις μόνο τοῦ δημιουργοῦ της, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν βαθμὸ αἰσθητικῆς πραγμάτωσής της. Ὁ Ν. Δ. Καρούζος στὸν «Ὑπνόσακκο» σκόπευσε ψηλά. Ἡ ποίηση δὲν εἶναι μόνο ἓνας κάποιος τρόπος ἔκφρασης. «Ἡ ποίηση γιὰ μένα εἶναι μιὰ ἐρυθρὰ περιουσία».

Ὁ «Ὑπνόσακκος» χωρίζεται σὲ τρία μέρη ποὺ ὁ ποιητὴς τὰ ὀνομάζει «Τύχες». Στὴν πρώτη μὲ μῦθο «μέσ' στὸν ὑπνόσακκο τῶν ὄρατῶν ἡ αἰχμαλωσία μου» βλασταίνει κυρίως ἡ φυτικὴ δημιουργία. Βέβαια στὸ χῶρο τῆς λυρικῆς μετουσίωσης. «Στὸ Γιασεμί»: «Πῶς ἡ ἀγάπη μὲ κερνᾷ περιστέρια / πῶς ἡ ἀγάπη μὲ κερνᾷ τὸ ἀγίασμα / πῶς ἡ ἀγάπη μὲ κερνᾷ τὴ λευκότητα τῶν ἄστρων». Ἡ φύση, ἡ μουσικὴ, ἀκόμη ὁ θάνατος (εἴσοδος), ὑπαρξιακὲς διερευνήσεις σὲ μιὰ λυρική ἀνθρωπολογία, «Πῶς θὰ πῆγαινα στ' ἄνθη χωρὶς τὸ κορμί / ...Εἶναι ἀγαθὸ μεγάλο τὸ κορμί / γιὰ νὰ σπιθίζει ὁ μέσα πορφυρίτης», ὁ Ἰησοῦς, ὁ χρόνος εἶναι μερικὰ ἀπὸ τὰ θέματα τῆς πρώτης Τύχης.

Ἡ Δεύτερη Τύχη εἶναι ἓνα μεγάλο ποίημα μὲ τίτλο «Μετέωρος ἢ τὰ σώματα στὴ ζούγκλα». Ἐδῶ ἡ ζωϊκὴ δημιουργία. Ἰδωμένη ἀπὸ μιὰ νέα σκοπιά. «Βλέπω τὰ ζῶα κ' αἰσθάνομαι τὶς θεῖες ὁμοιώσεις». Μέσα σ' αὐτὴ τὴν κοσμογονία μπαίνει καὶ ἡ πνευματικὴ πράξη νὰ διαφεντέψει καὶ κυριαρχήσει στὴν φύση. «Ἀλέξαντρος τῶν Ἀκοιμήτων εἶδε τὸ θάνατο / καὶ πρόσταξε τὴ χαραυγὴ μιὰ μέρα νὰ μὴν ἔρθει / τὴν νύχτα διπλασιάζοντας / Συμεὼν ὁ Στυλίτης κεραυνώνει ἔρπετά καὶ τ' ἀδειάζει σὲ λάμπεις». Ἡ ἀγιασμένη βούληση τοῦ ἀνθρώπου μετουσιώνει καὶ τὶς σκοτεινὲς καὶ ταπεινὲς δυνάμεις σὲ φῶς καὶ δύναμη. Διανθισμένη μὲ ἰντερμέντζα προχωρεῖ ἡ ἀποκαλυπτικὴ δράση τοῦ μέρους αὐ-

τοῦ, μέσα ἀπὸ σύμβολα δυσνόητα κάποτε, μὲ εἰκόνες ὅμως συχνὰ ἔναργεῖς. «Σὰν προσευχὴ τῆς ὕλης αὐλακωμένος ὁ βράχος». Ἐνῶ ἡ ἀγωνία κι ἡ ταραχὴ τοῦ «κόσμου τούτου» κορυφώνεται καθὼς ὁ ποιητὴς «βλέπει τὸ φτερωτὸ κριάρι τῆς ὀργῆς τοῦ Κυρίου» καὶ αἰσθάνεται μαζί μὲ τὸν Παῦλο πὼς «κ' ἡ νύχτα μ' ἔρωτα θέλει τὸ θεὸ γιὰ νὰ χυθεῖ στὴ γκρέμιση τὸ θέλημά του καὶ νὰ λάμψει / γαλήνιο τὸ λευκὸ μεγάλο φῶς...»

Στὴν Τρίτη Τύχη μὲ τὸν τίτλο «Κατέβηκε τὴ φύση κι ἀνέβηκε τὴν πράξη» εἰσβάλλει στὴν ἤδη τρικυμισμένη πλάση ὁ «Πυρηνικὸς Δαίδαλος» κι ὁ «Πυρηνικὸς Ἴκαρος». Ἡ δική μας «εἰκοστὴ ἐποχὴ τοῦ κενοῦ» ὅπου «Πολὺς ὁ τρόμος» «Καὶ τὰ πρῶτα θηρία βρουχιοῦνται στὰ πλάτη». Αὐτὴ ἡ ἐποχὴ πού «ἀγγίζουμε τ' ἀστέρια. / Κι ὅμως / ποτὲ δὲ θ' ἀντικρύσουμε τὸν Πατέρα». Δεκαπέντε κομμάτια περιλαμβάνει τὸ τρίτο τοῦτο μέρος, ὅπου ἡ μαύρη εἰκόνα τοῦ κόσμου διασκεδάζεται μὲ γοργόρουθους στίχους φωτὸς καὶ χαρᾶς. «Φῶς ἐκ φωτὸς ὑμῶ καὶ δοξάζω / τὴν κακία στὰ τάρταρα τὴ ρίχνω...».

Οἱ λίγες αὐτὲς γραμμὲς δὲν ἔχουν σκοπὸ μήτε νὰ ἐξαντλήσουν ἓνα τόσο μακρὸ πολυεδρικό καὶ πολλὰς φορὲς σκοτεινὸ ποίημα, μήτε νὰ τὸ κρίνουν. Μόνο νὰ τὸ παρουσιάσουν. Ὁ καθένας συναντιέται μόνος του μὲ τὴν ποίηση. Καὶ παίρνει τὸ κατὰ δύναμη.